

Izhaja vsako soboto zjutraj. Vsaka druga številka ima poučno zabavno lustrirano prilogo „Družinski Prijatelj“.

Uredništvo „Zarje“ je v Trstu Via dell'Acquedotto št. 91. (pritličje). Tja je treba nasloviti vse rokopise, ki naj se objavijo v listu ali pa v prilogi „Družinski Prijatelj“. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu, ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ s prilogo je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3.

Posamezne številke po 6 v. Cena inseratom je 10 vinarjev za enostopno peti vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust. Poštno-hranilnišnega računa št. 64139

Slov. kršč.-socialna zveza v Trstu.

Še nedavno si je morda marsikateri nezaupljivec mislil sam pri sebi: v Trstu in na tržaških tleh sploh ne pojde s krščansko-socialnim gibanjem. Tla so za to dobro seme nerodovita in zaprek ne manjka od vseh strani. A koliko se je spremenilo v zadnjem času! Česar bi si ne bil pred letom dni skoro nihče upal obetati, vidimo danes že kot dovršeno delo pred seboj. Tudi med tržaškimi Slovenci je našla odmev vedno sveža in čvrsta misel združevanja na kršč.-demokratični podlagi. Kar drugo za drugim so vzrasla v zadnjem času katoliška izobraževalna društva v Trstu, okolici in bližnjem slovenskem delu Istre. Kateri zaveden krščansko misleč Slovenec, ki je res vnet za pravi ljudski blagor se ne z veseljem divi temu lepemu napredku!

Komu ni znano krščansko socialno društvo pri sv. Ivanu! Kljub vednemu strahovanju in zabavljanju od strani zapeljanih nasprotnikov se to društvo lepo razvija. Ustanovilo si je bogato založeno ljudsko knjižnico, ima svoj pevski in tamburaški zbor in kakor čujemo, nas mislijo svetovivanski čili mladeniči kmalu prijetno iznenaditi z javnim nastopom kot telovadci. Minolo nedeljo se je društvo preustrojilo v toliko, da si je ustanovilo tudi ženski odsek.

Dobro se še spominjamo, kako so se nasprotniki krščanskega gibanja letošnjo spomlad razveselili, ko so mislili, da so s svojim neolikanim vpitjem in rogoviljenjem uničili in za vedno pokopali mlado katoliško izobraževalno društvo v šklednju. Zdaj naj pogledajo, kako je vzrastlo to „mrtvorojeno dete“. Društvo ima svojo knjižnico in pevski zbor, ki mu ga ni z lepa para. Isto pa lahko rečemo o katoliškem izobraževalnem društvu v Dolini. To je bilo tudi tako „mrtvorojeno dete“, kakor se je blagovolila „Edinost“ svojčas izraziti, a čudno — to mrtvo dete še živi in je zrastlo v krepkega moža.

LISTEK

Bridke ure.

Povest. Spisal Ilovski.

Marsikatero uro je že prejokala in premolila za sina in marsikedar se jo je že polastil obup, da si je ruvala sive lase iz glave, ker je pač predobro vedela, da je veliko, če ne vse, kriva ona sama, njena malomarnost in brezskrbnost do sina, ko je bil še otrok in dovzeten za vse, dobro in slabo. Oh, marsikedar je res že trpela vsled tega, da bo pa takodaleč prišlo, da bo njen sin tat in ubijalec, ne tega pa reva vendar ni mislila.

Jelo jo je peči in žgati v sreč in ni bilo hladila nikjer. Bolj, kakor se je hotela opravičiti pred svojo vestjo, bolj je videla, da je le sama edina kriva. In to je bilo strašno. Solze so tekle curkoma po licu, a te solze niso olajšale in hladile trpljenja, ne, temveč žgale so tako strašno in nevsmiljeno.

Zaprašeni zvonček na stari stenski uri je že bil odbrenkal enajst zamolklih udarcev, a starka je še rožljala z molkom, molila in vzdihovala . . .

II.

Po zgodnji smrti dobrega moža so nastopili za Tino hudi časi.

Zapustil ji ni drugega, kakor na pol razpadeno hišico, nekaj zemljišča okolu nje in triletne-ga sina.

Izobraževalno društvo v Dolini šteje nad sto članov, ki se kaj pogumno drže. Živahno življenje je tudi v izobraževalnem društvu v Boljuncu, kjer so si zadnji čas ustanovili knjižnico. Slično društvo imamo v Loki, ki ima svojo knjižnico in pevski zbor. V Dekaniji se je izobraževalno društvo na novo poživilo ter ima že svoj tamburaški in pevski zbor. Izobraževalno društvo imamo tudi bolj globoko v Istri, v Sočergi. Pa tudi drugod se že snujejo in pripravljajo slična društva, da se povsod zanese ogenj krščanske prosvete.

Tako je nastala nujna potreba združiti vsa ta že obstoječa katoliška izobraževalna društva in vsa ona, ki se še ustanove večje skupno zvezo. Take zveze imajo naši sloveški bratje tudi drugod širom naše mile domovine. Take zveze imajo Goričani, Kranjci in Štajerci. Imenujejo se krščansko socialne zveze in družijo vsa politična izobraževalna društva ene pokrajine. Vsakdo pač lahko izprevidi koristi takih zvez. Kar ne premore posameznik, to premorejo združene moči. Mali prispevki, ki jih posamezna društva pošiljajo zvezi, donesajo društvom neprimerno večjo korist. Zveza se poteguje za društva v pravnih zadevah, ona preskrbuje društva z izvanrednimi predavanji ter daje društvom vedno nov pogum posebno povodom vsakoletnih občinih zborov.

Tako krščansko socialno zvezo ustanovimo jutri v Trstu. — Zborovali bomo v dvorani konsumnega društva pri sv. Ivanu ob 5. uri pop. — Povabljeni so vsa izobraževalna društva na tržaških in istrskih tleh, ki slone na krščansko socialnem temelju. Povabljeni vsi drugi prijatelji našega mladega gibanja za krščansko omiko tržaških Slovencev.

Posebno vabimo v našo Zvezo še zavedno katoliško ženstvo, dekleta in žene, da prešine vse sloje zavest in smisel za krščansko delo med ljudstvom. Zato bo v zvezi poseben ženski odsek s predsednico in tajnico.

O podrobnostih poročamo med novicami. — Omenimo še, da bo po ustanovnem občnem zboru kršč.-soc. zveze prosta zabava s petjem, šaljivo pošto in godbo bosanskih vojakov.

Na veselo svidenje torej v nedeljo pri sv. Ivanu!

Da je preživela sebe in malega Lukeca je morala hoditi Tina k sosednim kmetom na dnino. Zjutraj je šla na vse zgodaj in vrnila se je pozno zvečer ter prinesla Lukecu kake malenkosti za večerjo.

Čez dan se je moral zadovoljiti s skorjami kruha in s kakim sadom, ki ga je pobral pod staro hruško pred hišo, ali na sosedovem vrtu. Časih so mu dobre sosedinje kaj dale, ker se jim je pač moral smiliti.

Tina je bila skopa žena črez mero, je vedno tožarila in mislila, kako bo na stare dni, ko ne bo mogla več delati. Zato je sebi pa tudi sinu večkrat od najpotrebnejšega kaj odčipnila in zavila eno krono pa drugo v čipkasto ruto in jo shranila na dno stare skrine.

Tako je prišlo, posebno ker je bila redko pri domu, da je zanemarjala svojega sinčka telesno in duševno.

Večkrat so ji sosedje kaj omenile glede Lukeca, da mu mora dati, kar treba, učiti ga in paziti nanj itd., a drugega niso dosegle, kakor da je bila potem proti otroku še bolj stroga in kruta, češ, da mora vsled njega poslušati vedna očitanja in pridige.

Tako pa ni čuda, ako je Lukec že zgodaj spoznal, da ga mati ne ljubi posebno, da ga večkrat po nedolžnem kaznuje in sestrada. Tedaj pa udi on ni čutil v sebi velikega nagnenja do matere, temveč najprej strah do nje, ki je polagoma kakor se je razvijal v dečka, prihajal v neko mržnjo.

Ko je štel že pet, šest let ni ostajal zaprt v koči, kakor prej in čakal, kedaj se vrne mati, da

Slovenci in Felice Venezian.

Po težki bolezni umrl je vodja tržaške liberalne stranke, ki je dosedaj gospodovala na magistratu. Venezian je bil mož, kateremu se mora priznati govorniška spretnost, čvrsta volja, ko je hotel doseči svoj cilj in bistroumnost, kakoršne nima nihče, ali težko kedo v laški liberalni stranki. V Venezianu je dosegla ta stranka svoj vrhunec, z njim pa je tudi umrla. Nadgrobnica, ki se poje Venezianu je ob enem tudi nadgrobnica njegove stranke in nad smrtjo take stranke se ne bi smel jokati niti eden pravi Tržačan.

O Venezianu kot osebi nimamo dosti za povedati: dasi krščen, je ostal vedno Žid ali bolje rečeno bil je v verskem pogledu popoln indiferentist. Kot Žid je iskal le to, kar mu je koristilo, kot „indiferentist in liberalec“ je bil hud sovražnik krščanske akeije in tudi prosilcev, ki so bili znani kot praktični Kristjani; kot Lah bi bil rad pežobal vse Slovence. Da je temu možu, voditelju židovsko-liberalne laške stranke vladajoča večina v tržaškem zboru dekretirala po smrti razne časti, ni čudno; da se je temu sklepu pridružila tudi slovenska manjšina, pa je naravnost neverjetno. Znosljivost ali tolerantnost pač ne zahteva, da bi glasovali, naj se našim nasprotnikom po smrti izkažejo p o s e b n e časti, še manj ako gre za takega nasprotnika, kakoršen je bil Venezian. Ako Slovenci niso hoteli biti naravnost odsotni, bi bili morali pri seji vsaj molčati. Saj je predobro znano, kako radi so neki „narodni“ slov. listi znali razupiti pošteno misleče ljudi s tem, da so jih slikali kot prijatelje Veneziana.

Spominjamo se, kako je neki list, ki je hotel biti humorističen, naslikal škofa, g'ofa Goessa in Veneziana, kako da teptajo Slovence. S tem so hoteli „izvestni ljudje“ obdolžiti posebno škofa, da je v zvezi s istim Venezianom in tako vkrasti mu vglad pred slovensko javnostjo. To jim se sicer ni posrečilo, omenjamo le to dejstvo. Če je kedo le govoril z Venezianom, je bil že razupit, da je sovražnik Slovencev.

In takemu sovražniku glasujejo slovenski poslanci posebne časti! Veljajo te časti nasprotniku Slovencev ali pa židovskemu liberalcu?

mu ja ali ne prinese grizljaj kruha, temveč je šel k nemu ali drugemu sosedu in vzel, kar je pač našel, da je potolažil kruleči želodec. Bil je pač lačen, revež in kdo bi mu zameril? Tako je začel, ker je moral in nadaljeval tudi, kadar ni bilo treba. Pa se je začelo govoriti, da ni nič varno pred njim in ljudje so ga zavidali. Tako je nastal trajen konflikt med ljudmi in njim.

V osmem letu je šel služiti k nekemu kmetu za pastirja. A gospodar ga ni obdržal dolgo, ker je zmanjkalo sedaj tu česa, sedaj tam. Lukec je bil tak, da ni mogel pustiti stvari, ki mu je vga-jala in četudi je vedel, da bo kaznovan in da bo moral dati ukradeno nazaj, je vendar večkrat stegnil dolge prste po tem ali onem.

Potem je šel v drugo službo, tretjo i t. d. Povsod je ostal le nekaj časa, bodisi, da so ga zapodili, bodisi, da se je naveličal. Veselja do dela ni imel nobenega in tako se je brez prevdarka odločil za potepuha.

Razumel se, da je imel kot tak že zgodaj opraviti s sodnijsko gospodo. Mater njegovo so nekateri pomilovali, drugi ji očitali, da je ona sama kriva, ako je Lukec na tako slabem potu. I sama je spoznala, kako grdo je grešila na svojem sinu, ker ga je zanemarjala in premalo napeljavala k dobremu.

Tedaj pa se je bridko kesala in vzdihovala obupno . . .

* * *

Več let je že preteklo odkar, ni bilo Lukeca doma. Materi so že osiveli lasje in gube žalostiso

Ker si ne moremo misliti prvega, moramo sklepati, da so poslanci, ki jih je postavilo politično društvo „Edinost“, ogreli le za židovskega liberalca. To dejstvo pa nam dokazuje, da slovenski poslanci niso tako tankočutni, ko gre za počestjenje kakega liberalnega „prijatelja“ druge narodnosti, med tem, ko njih glasilo naravnost špionira, da-li odgovarja vsak korak duhovnikov „narodni“ idealom. Ko bi bili slov. duhovniki storili kaj sličnega kakor slov. poslanci, bi jih „Edinost“ obsodila vsa na križ.

Ko bi živel Dante Alighieri, ne vemo, kamor bi postavil v svoji „Divina Commedia“ ranjkega Veneziana. Na vsak način mislimo, da Dante bi ga ne bil tako počastil kakor slovenski zastopniki. Mogoče ga še imenujejo častnim članom političnega društva „Edinost“. Pod kip, ki ga bo dobil od magistrata s slov. glasovi, predlagamo tudi ta napis:

„Per l' amore, che nutri verso gli Sloveni.“

Politične vesti.

KATOLIŠKI SHOD V BUDIMPEŠTI.

V Budimpešti se je otvoril 8. katoliški shod. Pri otvoritvi je govoril grof Josip Maylath. Evharistične procesije se je udeležilo 20.000 oseb, med njimi skoro vsi škofje, minister na kraljevem dvoru grof Aladar Zichy, njegov oče, voditelji ogrske ljudske stranke itd.

Socialni demokratje, ki so priredili protishod so procesijo čakali v Andrassyjevi ulici in jeli metati na udeležence kamenje in blato. Policija in konjeništvu je moralo potegniti sablje in mahati po rdečih buticah, da je napravilo red. Zaprli so 50 oseb. Red se je kmalu vpostavil, nakar je velikanska procesija nemoteno se pomikala naprej. Na svojem shodu so socialisti tožili o napredku katoličanov.

HRVATSKA ZAVEST.

Povodom rojstnega dne cesarjevega je župan v Lipiku na Hrvaškem Ljevaković, dal odstraniti madjarsko zastavo. Radi tega ga je podban Czernkovich suspendiral. V soboto so se vršile občinske volitve in je bil Ljevaković izvoljen obč. odbornikom s 129 proti 20 glasom.

HRVATSKA ŠE NE DOBI NOVIH ŠKOFOV.

Kakor poročajo hrvatski listi, je baron Rauch povodom svojega poseta pri ministru Aehrenthalu govoril tudi o spopolnjenju škofijskih stolic v Hrvatskem. Minister Aehrenthal je tudi takrat odklonil predloge barona Raucha, češ, da kandidatje niso primerni. Baron Aehrenthal je v tem vprašanju popolnoma sporazumljen z rimsko kurijo. — Škofje ne bodo imenovani, dokler bo Rauch na vladi.

bile začrtane na bledem licu. Bilo je zimskega večera, ne dolgo za tem, ko je bil orožnik pri Timi, in ona je spet kakor vsak večer, sedela sama pri peči, se razgovarjala sama se seboj in z Bogom.

Zacvenketalo je na mah v oknu, da so se razleteli drobni kosci stekla po izbi in nato surovo, divje kričanje, da je starka malo ne omedlela. —

„Jezus, Marija, kaj je vendar, oh, oh!“

„Ne boj se, stara! Tvoj sin je obiskal svojo „dobro“ mater.“

„Kaj pravi? — Sin obiskal mater? — Res? Moj sin, moj Lukec, ali si res ti? Oh, oh, on je res!“

„Da, da on je tvoj sin, pa ti nisi njegova mati. Odprite!“

Mahnil je parkrat po durih, da se se odprle. Nato je prilomastil pijan in jezen, kakor je bil, v izbo, in je začel razsajati, da je bilo človeka groza.

„Mati vam rečem, ali tega imena ne zaslužite, mati ali veste, kaj je vaš sin? Ali se vam sanja, kaj sem vse storil v svojem ivljenju slabega? Ali ste slišali, da sem tat in ubijalec? Ali veste, da sem pozabil Boga? Kaj mati?“

„Oh, sin, prosim te, ne muči me dalje! Ali nisem skrbela za te? Lukec, slišiš — oh, moj Bog!“

Jok ji je zadušil glas.

(Dalje prihodnjič.)



AVSTRIJSKO MORNARIŠKO MINISTRSTVO.

Listi poročajo, da se mornariška sekcija izloči od vojnega ministerstva in da se ustanovi posebno avstrijsko mornariško ministerstvo ter da se ustanovita tudi mesti mornariških inšpektorjev.

PREZRETI BOLGARSKI DIPLOMATSKI AGENT.

Minoli petek je turški minister za vnanje stvari priredil velik banket, na kateri je povabil skupno diplomatsko zastopstvo. Splošno začudenje je vzbudilo dejstvo, da jedino ni bil povabljen diplomatski agent Bolgarske, Gešov. Ker Gešov na tozadevno vprašanje ni dobil od ministra zadovoljivega odgovora, mu je bolgarska vlada dala navodilo, da takoj odpotuje iz Carigrada, ako ne dobi povabila do večera.

Turški listi poročajo, da sta veliki vezir in minister za vnanje stvari na korake, ki jih je bolgarski agent Gešov storil, ker ni bil povabljen na diplomatski banket, odgovorila, da tvorita obe vladi, ker je bolgarska le podložnica Turčije, s političnega stališča le eno vlado. — Vsled tega se bolgarski diplomatski agent ne more udeležiti banketa kakor zastopnik unanjih držav. Kakor poročajo isti listi, je bolgarsko ministrstvo za vnanje stvari izjavilo turškemu komisarijatu v Sofiji, da utegne priti do preloma diplomatskih odnošajev, ker ni bil Gešov povabljen na banket. Koraki, ki jih je Gešov storil pri nekaterih poslanikih, so bili baje brezvspešni. Vsi turški listi odobrujejo vedne porte in menijo, da je ta dogodek brez vsake politične važnosti.

IZBOLJŠANJE PLAČ USLUŽBENCEM DRŽAVNIH ŽELEZNIC.

„Nemška narodna korespondenca“ objavlja: Železniško ministrstvo porabi za izboljšanje položaja uradnikom in uslužbencem državnih železnic 10.000.000 K in sicer 8.300.000 K iz onih 80 milijonov kron, ki jih je dovolila zbornica koncem poletnega zasedanja, 1.700.000 K se pa izkaže v proračunu za leto 1909. Zato se večina izboljšanj izvede 1. oktobra t. l. manjši del pa 1. januarja 1. 1909.

Dovoljene vsote se sledeče porazdele: Izboljša se sistemiziranje in pomnože se osobito mesta VII. činovnega razreda. Inspektorji postanejo enakopravni z državnimi uradniki enakega činovnega razreda, za kar porabijo 50.000 K. Uradniki, ki morajo nositi uniforme, dobe uniformski pavšale letnih 120 K, za kar se porabi 40.000 K. Za uradnike, poduradnike in uslužbence se uvedejo sledeča izboljšanja: Enotne postavke pri vračunanju naravnih stanovanj se znižajo za 20 do 30 odstotkov za kar porabijo 60.000 K. Uredi se stanarina v mestih, kjer znaša manj, kakor aktivitetna doklada državnih uradnikov, zviša se nočna doklada prometnim uradnikom v dispozicijskih postajah na 2 K, brzojavne uradnike na 1 K, za ostale pa na K 1:50 odnosno 75 h. Osobje, ki sestavlja vlake, tudi dobi nočne doklade, ki bodo stale 50.000 K. Postajni načelniki dobijo funkcijsko doklado, za kar porabijo 380.000 kron, nadalje bodo dobili potne pavšale uslužbenci za vzdrževanje proge od 1. oktobra t. l., kar bo stalo 22.000 K. — Strojni mojstri dobe mesečno doklado 40 K, kar bo veljalo 80.000 K. Vozne pristojbe spremljevalnega in lokomotivnega osobja se zvišajo za 20 odstotkov, kar bo stalo 2 milijona kron. Nadalje dobe doklade blagajniški in kalkulacijski uradniki letnih 102 do 144 K, za kar bodo potrebovali 230.000 K. Za preiskovanje kotlov se dovoli po 10 K. Končno se omogoči pomnožitev dopustov in se poenačijo uradne in službene ure. Za izboljšanje avtomatičnosti napredovanja v službi se namerava izdati 1 milijon, za povišanje dnin in za ureditev nadur po skladiščih pa 2 in pol milijono K.

NOVICE.

n Vnovič opozarjamo na ustanovni shod „Slov. kršč. soc. zveze“ za Trst pri sv. Ivanu v prostorih obrtno-konsumnega društva (pri cerkvi). Početek je ob 5. uri popoldne. Po shodu bo prosta zabava z vojaško godbo (Bošnjaki), petjem, šaljivo pošto, šaljivo loterijo itd. Nastopilo bo več pevskih zborov, med njim oni iz Boljunca in Škednja, ki šteje 50 pevcev. Vsi somišljeniki dobro došli!

„Edinost“ pozna dobro svoje bravece. Večina teh so vam taki backi, da verujejo svojemu žurnalu tudi najgorostasnejš. laži. Če „Edinosti“ ni kaj pogodu, pa porine glavo v pesek, utaji pri belem dnevu solnce iz neba, ali pa vrže okoli se-

be nekoliko laži, perfidij, infamnosti, nesramnosti itd. in njeni backi se v sveti jezi zgražajo zlasti nad klerikalci, ki lažejo na krščanski podlagi. — Slično je tudi v naslednjem slučaju: Ljubljanski „Slovenec“ je posnel po našem listu notico, kako da so liberalci slavili spomin pok. Vrdelskega. S sveto jezo trdi „Edinost“, da je plošča vzdignana na rojstni hiši Vrdelskega. Mi seveda ostajemo pri svoji trditvi. Plošča ni vzdignana na rojstno hišo Vrdelskega, ampak na neko drugo hišo. Zakaj ste pa iskali najprvo prostor na pravi hiši? Sicer pa „Edinost“ priznava, da je pri slovesnosti neka sorodnica Vrdelskega občinstvu rekla, da ni to prava rojstna hiša. Klasična je nadaljna argumentacija „Edinosti“. Ker ima, pravi trž. list, to dekletu brata socialista, ki je sestri inspiriral besede, ki jih je potem pri slovesnosti izgovorila (kar pa tudi ni res) zato čestita „Slovenec“ na zavezništvu s socialisti. Gospodje od „Edinosti“ to lahko pošljete v Prago na razstavo, medalja vam ne ubeži. — Vso svojo staro nesramnost pa kaže „Edinost“ v sledeči trditvi; da mi prirejamo plesne celo v sv. postu in vabimo na te plesne tiste široke mase, „o katerih govore, da jih hočejo vzgajati na kršč. podlagi“. Pisec tega stavka zasluži — pljunec v lažnjivi gobec. Tudi to hočemo razložiti čitateljem. V preteklem pustnem času so prirejali v konsumnem društvu pri sv. Ivanu plesne venčke slov. trg. pomočniki iz Trsta. Mnogo trgovcev je namreč bilo odstopilo iz trg. izobr. društva, ker je pri neki uprizoritvi predsednik tega društva g. posojilnični ravnatelj Ulčakar izzval škandal, pri katerem je baje kazal tudi revolver. Izstopivši udje so ustanovili svoj klub „Merkur“, kateremu je v pustnem času prepustilo načelstvo dvorano za ples. Brez vednosti odbora kons. društva so ti gospodje plesali le še I. postno nedeljo, vsake nadaljne plesne je pa odbor prepovedal. Zato pa tudi „Merkurja“ ni bilo več v gostilno. V tem oziru pometajte pred svojim pragom. Le pogledajte vaše oštarije in Narodne dome. To so vam v adventu in postu celi „košoni“. Saj še celo trž. čitalnica prireja v postu plesne. Žalostno je le to, da so še nekateri duhovniki člani takega društva. Tudi to ni res, da bi se ne bilo maševalo za pok. Godina, kakor trdi po-božna „Edinost“, ampak nasprotno je resnica.

Proti temu stopi „Edinost“ še mogočno pred altar in samozavestno zakliče: Mi smo objektivni ljudje in nismo taki slepi fanatiki kakor „Slovenčevci“. No če ne fanatiki pa farizeji.

Vse „Edinostne“ trditve smo ovrgli in vendar ostane ona v očeh njenih backov — najpoštenjši slovenski list.

n Koledar slov. kat. narodnega dijaštva izide prihodnji teden. Ker bo njegova vsebina zelo zanimiva in aktualna, opozarjamo že zdaj nanj vse dijake somišljenike in prijatelje. — Cena mu bode 80 vin.

n Frančiškani v Trstu. Jutri v nedeljo se odpre občinstvu nova kapela v ulici Istituto štev. 37. Službo božjo bota opravljala za sedaj dva frančiškana. Ob nedeljah in praznikih bodo maše ob 6 in pol in ob 8. uri, ob 3. popoldne pa krščanski nauk z blagoslovom. Ob delavnikih bodo maše ob 6 in pol ter ob 7 in pol.

n Brzojav sv. Očeta. Tržaškim romarjem, ki so šli na sv. Goro v proslavo papeževe zlate maše, je došel iz Rima sledeči brzojav: „Z veselim srcem pošilja sv. Oče vsem udeležencem in prirediteljem romanja svoj blagoslov. Kardinal Merry del Val.“

n Zahvala. Odbor, ki je priredil romanje na sv. Goro, se zahvaljuje najtopleje na obilni udeležbi in izreka zahvalo posebno č. oo. frančiškankom na sv. Gori za lepi vsprejem in dobro postrežbo.

n Smrtna kosa. — V petek, dne 11. t. m. je umrl v Trstu dr. Felice Venezian. Pokojnik je bil hud nasprotnik Slovencev. Pogreb se je vršil v pondeljek na občinske stroške. — V nedeljo je umrl dr. Adalbert Gertscher, predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu. Pogreba se je udeležil tudi pravosodni minister dr. Klein. Nagle smrti je umrl predsednik deželne sodnije v pokoju Michael pl. Urbančič.

n Nemška tolovajstva. Ob priliki 23. glavne skupščine „Družbe sv. Cirila in Metoda“, ki se je vršila v nedeljo v Ptuj, so nemški študentje in drugi pobalini napadli Slovence. Prišlo je do hudih bojov. Policija je bila seveda z Nemci. Nekemu slov. kmetu so v pretepu Nemci iz žepa ukradli 260 K. To je nemška kultura!

n Prvi sneg. V Kranjski gori so v nedeljo rano dobili prvi sneg. Zjutraj je til ob utljiv mraz. Solnce menda ne bo še takoj vzelo snega, ga je preveč.

n Goljufije bivšega danskega pravosodnega ministra Albertija. — Bivši danski pravosodni minister Alberti je tekom 14 let poneveril 9 milijo-

nov kron. Nekatera poročila pravijo, da celo 12 milijonov. Najhuje je zadeta „Seelandska kmečka banka“ zavod s 63 milijoni kapitala. (Nadomestilo za naše posojilnice.) Ta banka je ustavila svoja plačila, pravijo, da samo dotlej, da bo končana preiskava. Alberti je bil predsednik banke. Kot pravosodni minister si je napravil ime s tem, da je zopet upeljal za gotove prestopke kazni s palicami.

n **Ruska carica** je baje težko bolna na raku v trebuhu.

n **„Sveta“ železnica.** — Po dolgoletnem delu je sedaj zgotovljena železnica, ki veže Sirijo s svetima mohamedanskima mestoma Meko in Medino. Za to železnico so se nabirali darovi med vsemi mohamedanci in je bila otvorjena z veliko slovesnostjo.

n **Toča.** Iz kobariškega okraja se nam poroča, da je danes teden zvečer napravila huda toča veliko škodo. Uničeni so skoro vsi jesenski pridelki. Gora Krn je bila drugi dan vsa bela od same toče. Največ so trpele vasi Krn, Vrsno in Kamno.

n **Nesreče.** — Učenko Pavlo Kolenc, staro 7 let, so pripeljali v pondeljek na zdravniško postajo, ker je kazala vse znake zastrupljenja. Snedla je več breskvinih koščic. Izprali so ji želodec. — Ivan Košuta iz sv. Križa je padel z drevesa in si zlomil desno piščalko. — Dijak Josip Žerjal iz Boljunca je padel s kolesa in si zlomil desno golenico.

n **Sneg na Sedmograškem.** Minul petek je na Sedmograškem ponekod celi dan snežilo. Toplote je bilo 4 stopinje.

n **Velikanski požar** so imeli minule dni v mestu Njigata na Japonskem Pogorelo je 4.000 hiš. (Pripomniti je treba, da na Japonskem nimajo starinskih vojašnic kakor pri nas temveč stanuje vsaka rodbina zase v lastni hišici.)

n **Kolera v Peterburgu** se širi. Mesto je za varnostne odredbe nakazalo 100.000 rubljev in vzele 100 zdravnikov v službo.

n **„Hrvatski Dom“** so prošlo nedeljo otvorili v Spljetu. — V lepem poslopju so nastanjena vsa hrvaška društva.

n **Tržaško poročno sodišče** je dne 15. t. m. obsodilo 39 let starega Karla Miliča iz Sežane v 18 mesecev težke ječe, ker je vzel avgusta meseca 1906 napitemu Valentinu Coti u, čevljarju v Trstu, iz žepa znesek 1140 K, češ, da mu jih shrani. Drugi dan pa ni hotel ničesar vedeti o denarju. Cotič je naznanil stvar policiji, ki je preiskala Miličevo stanovanje, a ni našla ničesar. Dve leti pozneje se je Milič sprl s svojo ženo, ki ga je zapustila. Nek večer potrka na Cotičeva vrata ter mu prizna, da mu je vzel denar, toda žena da mu ga ni pustila vrniti. Zapri so zakonska Milič. Obravnava je dokazala, da je žena nedolžna, Miliča so obsodili zaradi poneverbe in obrekovanja v 18 mesecev težke ječe.

Jz okolice.

o **Sv. Ivan.** — Pretečeno nedeljo se je vršil izvanredni občni zbor „Slov. kršč. soc. izobraževalnega društva“. Spremenila so se pravila v toliko, da so od sedaj naprej članice društva tudi ahko ženske. Izvolil se je tudi ženski odbor in sicer: Vitez, Pahor, Brana, Gropaje in Udovič. — Moški odbor je ostal isti, samo mesto dveh odstopivših odbornikov sta se na novo izvolila gg. Duršič in Špacapan.

Po občnem zboru je predaval č. g. Jakob Ukmar o meteorih. Govoril je jako poljudno, tako da so ga vsi lahko umeli.

o **Sv. Križ.** Zadnjo sredo je pričela tu delovati hranilnica in posojilnica. Več o tem pove našnji inserat.

Jz Istre.

i **„Dobrila“**, hrvatsko-slovensko kat. akad. društvo za Istro nam je poslalo sledečo

I z j a v o :

U dopisima iz Pule u „Edinosti“ (br. 240. i 243. o. g.) i u „Riječkom Novome Listu“ (br. 202. o. g.) izneseno je mnogo toga tako, kako ne odgovara istini. Na neistini se temelji i prva resolucija, zato ovdje javno izjavljujemo:

1. Nije istina, da smo mi izjavili, da smo osnovali svoje vlastito (katoli ko) društvo na Trsatu, a niti smo ga na Trsatu osnovali. Istina je naprotiv, da smo osnovali naše katol. akad. fer. društvo „Dobrila“ u Puli, iza kako je bio od ostalih zabačen naš prijedlog, da se zajedniško društvo postavi na pozitivno katolička načela.

2. Nije istina, da smo dali ili učinili kakovu izjavu, da se ne ćemo suprotstaviti akad. fer. društvu „Istri“, koja je javno odklonila in zanije-kala katol. načela. — Istina je naprotiv, što smo rekli — poznavajući liberalnu nedosljednost — da konflikt nije absolutno nuždan, ali da ćemo strogo nad njima paziti, kakav će biti njihov rad s vjerskog stanovišta, a oni nek na nas paze u našem narodnosnom radu.

Pazin, dne 16. rujna 1908.

Stojan Brajša, An'e Defar
predsjednik. tajnik.

i **Telefonsko postajo** so otvorili 10. t. m. v Poreču v Istri.

i **Predolg jezik.** Antonija Žerjal iz Boljunca št. 17. je obdoločila g. Franceta Lampe, da je on pomazal vrata boljunškemu učitelju Urbančiču. — Zato bo sedela 48 ur in plačala vse pravdne stroške. — „Edinost“ dan na dan prinaša dolge članke in denuncira na vse mogoče načine — seveda po krivici — orožnike, kaplana Šonca, g. poštarico v Boštu itd. Ne čudite se potem, če bomo mi nastopali z enakimi sredstvi. Gradiva imamo dovolj. Zob za zob!

i **Iz Klane** nam prišejo: Tridnevica v čast 50-letnice prikazanja lurske Matere božje je izvrstno uspela. Vsaki dan je bila slovesna sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T., popoldnaska služba božja in po dve pridigi. Pridigal je frančiškan č. o. Tomašič iz Košljuna. Slovesnost je povelicevalo šestkratno streljanje s topiči na dan, slovesno zvonjenje, umetalni ognji in razsvetljava vseh hiš v župniji.

Svoj vrhunec je ta pobožnost dosegla v slovesni procesiji s sv. R. T. na Mali Šmaren popoldne. Procesija je šla iz župne cerkve do četrt ure oddaljenega spomenika Lurske Gospe in zopet nazaj v cerkev, kjer se je končala ta prelepa slovesnost s zahvalno pesmijo in blagoslovom.

Jz Krasa.

k **Iz Sežane** nam pišejo: Večkrat je prinesla „Zarja“ radostna poročila o naši Marijini družbi. Danes pa moramo zabeležiti bridko izgubo. Dne 9 t. m. nas je zapustil blagi ustanovitelj in voditelj naše družbe č. g. Anton Križman in odšel k sv. Jakobu v Trst. Koliko dobrot je prejela družba po njegovi neumorni delavnosti je znano cenjenim bravcem. Za g. kapelanom žaluje vsa župnija. — Splošno se čuje: Škoda, da smo izgubili tako dobrega in za božjo čast vnetega duhovnika. V slovo in zahvalo mu kličemo: Bog in Marija naj Vam bodeta plačnika za vse, kar ste nam dobrega storili! Prepričani smo, da se bo družba tudi naprej lepo razvivala pod vodstvom novega voditelja g. A. Zlobca. — Marijine hčere.

k **Požar v Dutovljah.** Dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer vnel se je v tukajšni vasi velik požar, ki je pretil uničiti malo ne vso doleno vas. Požar se je vnel pod lopo posestnika Štoka po domače Fabrota. Ker je lopa slamnata, pogorela je do tal. Nato se je vnel senik in hlev posestnika Tavčarja p. d. Živčev. Istega je požar ravnotako uničil do tal. Obema so vrli občani rešili vso živino in blago razun sena in slame, katere pa absolutno ni bilo možno rešiti. Vse škode je bilo približno 1000 K. Pogorela sta zavarovana.

k **Gosenice.** — S Krasa se nam poroča, da je tam strašno veliko gosenic na repi in na jesenski vrtnini. Črvi, gosenice na drevju, kobilice — zdaj še gosenice na repi! Teh je toliko, da ni znamenja repe: vse je golo in snedeno.

Jzjava.

V številki 17. z dne 10. 9. 908 lista „Naša Sloga“ se trdi, da smo bili povabljeni na zaupni sestanek v Dekanih dne 3. 9. 908. vsi duhovniki koperskega okraja.

Temu nasprotno trdimo podpísani, da razun dveh gospodov ni nihče dobil povabila na omenjeni sestanek. — Torej ne odgovarja dotična vest N. Sl. resnici.

Duhovniki koperskega okraja.

Razne vesti.

r **Trina rezina** — pomožno krmilo. Letošnje pomanjkanje krme nas sili, da porabimo za živino vse, kar se da. Po vinorodnih krajih se da sušiti in spraviti trtno mladje. Porabna za krmo je pa tudi trtna rezina, ki jo dobivamo v zgodnji spo-

mladi. Na enem hektarju dobimo po 1500 kg. rezine. Ta rezina ima toliko redilnosti v sebi kakor 800 kg. sena. Trtna rezina se mora za pokladanje seveda primerno pripraviti. V ta namen jo je treba s posebnim strojem streti in zmleti. Trtna rezina se poklada takoj, ko se zmelje, ali pa se pusti po 48 ur stati v kadeh, kjer se poškropi z vodo in osoli. Živina žre zmleto rezanico prav rada in z vspehom. Po rezini je pa na vsak način pokladati tudi nekaj slame ali sena. Lansko zimo je posestnik Widmer v Ptuiju na Štajerskem dajal skozi 4 mesece tako krmo s prav dobrim vspehom. Stroje za mletev rezine prodaja tvrdka J. Garnier & Cie v Redonu (Ille-et-Vilaine) na Francoskem. Upati je, da dobimo tudi sem take stroje.

r **130.000 lir za štrajk izginilo.** Reformistiški list „Idea“ očita rdečim sindikalistom v Parmi, da je pod njihovimi rokami brez sledu izginilo 130 tisoč lir, ki so bile nabrane za podporo delavcem med stavko.

r **Samoumor med levi.** Na Francoskem v mestecu La Val se je 19-letni mladenič Grollier zagledal v hčerko posestnika neke menežarije. Deklica ga ni marala, to je pa mladeniča tako užaloštilo, da je v menežariji odprl kletko levov in se vrgel med leve. Levi so mladeniča seveda takoj raztrgali.

r **„Kopniški stotnik“ Voigt** se je sedaj odpeljal v Pariz, kjer namerava nastopiti v gledališču Folies Bergeres. — Voigt upa, da ga Parižani ne bodo zapodili tako, kot so ga Dunajčani in Budimpeščanci.

r **4,3 8.000 mark** so doslej Nemci nabrali za Zeppelina.

r **Zopet novo preganjanje Slovakov.** Slovaški listi poročajo: V Visoki se je te dni vršila slovesnost gasilcev, pri kateri so slovaški mladeniči okinčali klobuke z raznimi trak. — To pa ni ugajalo mažarskim orožnikom, ki so spoznali, da traki tvorijo barve ruske zastave in zato so „šohajom“ ukazali, da naj naj trake odstranijo. Ker so se mladeniči obotavljali tako narediti, odstranil je nek orožnik sam enemu šohaju klobuk s traki. To ravnanje je razburilo šohaje, ki so se začeli orožnikom pretiti. Orožniki so najprej zoper mladeniče streljali na slepo, ali potem so jih napadli z bodali. Šohaji so se seveda razpršili. Toda ker je ta čin spravil v nevarnost mažarsko državo, poslal je „služny“ (okr. glavar) v občino 25 orožnikov, da vzdržujejo red. Hkrati se je vpeljala kazenska preiskava zoper „uporne panslavistične šohaje“ in marljivo se poizveduje, kdo je šohaje naščuval, da naj si dajo na klobuk trake z „ruskimi“ barvami.

r **127 milijonov škode** približno cenjeno seveda, so letos napravile na Gališkem povodnji, toča in suša.



Novo!

Novo!

Prodajalna

katoliškega tiskov. društva

ulica delle Poste 9 - v Trstu - ulica delle Poste 9

pri veliki pošti

ima na prodaj: „Pesmi, prestavljene iz raznih tujih izvornikov“. — Prestavil B. Benk, kurat pri usmiljenih bratih v Gorici. 1908, 4 deli. Vsak del 40 vin., vsi štirje deli skupno K 1-40, broširano. Pre-skrbimo tudi primerno vezane po nizki ceni. Ker je g. B. Benk prestavo in natis na svoje stroške oskrbel in s tem imel nemalo stroškov, prosi se obilo naročil, da se to delo razpeča.

Ravno tam se dobi tudi nova „Družinska pra ika“ za leto 1909. Cena 24 v. izvod. Ta pratika ima poleg obilice drugega poučnega berila tudi popis in barvane slike z ozirom na letošnji trojni jubilej. — Razprodajalci dobe: 100 kom. po 17 vin. Ob priliki petdesetletnice maš-tištva sv. Očeta lepe podobe Pija X. na platnu z lepim, širokim okvirjem za jako nizko ceno 20 K. — Istotam: Zaloga cerkvenih tiskovin.



Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registr. zadruga z omejeno zavezo

javlja, da je svoje zastopstvo za Trst, Istro, Dalmacijo poverila

Svetku Hanibalu Skerl

v TRSTU

ulica delle Poste šte. 9.

ZALOGA likerja v sodčkih in buteljkah JAKOB PERHAVC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor

vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Redka prilžnost!

Prodajalna katoliškega tiskovnega društva v Trstu, ulica delle Poste št. 9 (pri veliki pošti) ima sedaj na prodaj krasne jubilejne podobe sv. očeta Pija X. Podobe so velike, izdelane po najnovejši fotografiji sv. očeta v tem jubilejnem letu. Delo izvršeno na platno in v lepem pozlačenem okvirju je gotovo prava krasota v vsaki sobi ali dvorani. Nikar ne zamudite te res lepe prilžnosti, naročite in kupite te krasne podobe, dobite jih tako po ceni, kakor v nobeni tovarni ali prodajalni.

6b pričetku šolskega leta

— priporoča —

Prodajalna

katol. tisk. društva

ulica delle Poste 9.

svojo zalogo vseh šolskih potrebščin, kakor: peresa, svinčnike, držala, radirke, razni papir, črnilo, tintnike, razne zvezke itd. Zahtevane šolske knjige in tiskovine preskrbimo v najkrajšem času.

Prodajalna razpolaga tudi z raznimi molitveniki, kipi, križi, svečniki, svetinjami, rožni venci, cerkv. opravo itl.

Župne urade opozarjamo

na našo zalogo sveč, po nizki ceni. Čebelno voščen sveče po K 4 90 kg. I. vrste K 4 30 kg, II. vrste K 2 40 kg, okinčane sveče K 3 30 kg.

Na željo oskrbimo tudi ceneje takozvane ekonomicne sveče po K 1 70 kg.

Obrtno in konsumno društvo Sv. Ivan

(pri cerkvi)

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

javlja sl. občinstvu, da je svoje prostore preustrojilo v najnovejšem sloju.

Ima na razpolag veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krstv poroke in društvene sestanke.

Toči domače vino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.

Za obilni obisk se priporoča: Načelnštvo.

Kupite čevlje

— pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru —

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

— Ta mojster vam postreže po domače, —
z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Novo narodno podjetje

prvega odlikovanega elektrofoto-grafskega atelje-ja

A. Jerkič Via delle Poste 10.

Slikanje izključno pri čarobni električni razsvetjavi ob vsakem vremenu tudi zvečer.

Svetovna novost!

Svetko Hanibal Skerl

Trst, Sv. Ivan.

priporoča svojo bogato založeno prodajalnico jestvin in pekarno.

Pošilja na deželo tudi pošne pošiljatve od 5 K. naprej.

Posebno se priporoča čč. duhovščini.

Hranilnica in posojilnica v sv. Križu (pri Trstu)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Podpisano načelstvo si usoja naznaniti sl. občinstvu, da je otvorilo

hranilnico in posojilnico

za sv. Križ, Zgonik in Nabrežino v sv. Križu št. 188 (Župnišče)

Uradne ure: vsako sredo od 6—7 zvečer. Hranilne vloge se obrestujejo po 4%. Rentni davek plačuje hranilnica sama. Posojujejo se tudi domače hranilnice, to je posebne pušice za domačo štednjo.

Načelstvo.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge tudi od neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustmenem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vloga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Novo pogrebno podjetje

ulica Vincenzo Belini st. 13. (nasproti cerkve sv. Ant. Nov.)

Na razpolago so novi bogato okrašeni mrtvaški vozovi. Bogata zaloga najrazličnejših mrtvaških potrebščin. V zalogi so voščene sveče in krasni venci.

Sprejema se sprevide za mesto, okolico in tudi za prepeljavo v druge kraje in druge dežele.

Cene zelo zmerne.

Telefon 14-02.